

ข่าว

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคต

เหตุอันเป็นที่เศร้าโศกโศกาลัยอันยิ่งใหญ่สาหัส ในพระบรมวงศานุวงศ์ และนิกรชนทุกหมู่เหล่าไม่เลือกหน้าได้บังเกิดขึ้น

ด้วยพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระประชวรพระโรคพระโลหิตเป็นพิษในพระอุทรมาแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ นายแพทย์ทั้งหลายทั้งฝ่ายอายุรแพทย์และศัลยแพทย์ได้ปรึกษาพร้อมกันรักษา แต่พระอาการหาคลายไม่ทรงบ้างทรุดบ้าง ครั้นถึงวันพฤหัสบดีเดือนอ้ายขึ้น ๑๑ ค่ำ ปีมลู ตรงกับวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ เวลา ๑ นาฬิกา ๔๕ นาทีก่อนเที่ยง สวรรคตณพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน พระชนมพรรษาเป็นปีที่ ๔๖ เสด็จดำรงสิริราชสมบัติได้

วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ หน้า ๒๓๐๔

เมื่อเสด็จสวรรคตแล้ว สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้า
ประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ได้เสด็จ
ประทับที่ประชุมณพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยพร้อมด้วยพระบรม
ราชวงศ์ เจ้าพระยาผู้เป็นเสนาบดีอัครมนตรีผู้ใหญ่ ทรงแจ้ง
ข่าวสวรรคต แล้วเจ้าพระยาธรรมานุรักษ์ผู้เป็นเสนา
บดีกระทรวงวัง ได้ัญเชิญพระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระ
พระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงมอบราชสมบัติพระราชทานสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้า
ฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา กับพระ
ราชหัตถเลขาจารย์สั่งเรื่องจัดการ พระบรมศพอ่านใน ที่ประชุม
เสร็จแล้ว พระบรมราชวงศ์ท่านเสนาบดีอัครมนตรีผู้ใหญ่ ได้
พร้อมกันถวายอาเศียรพาทแด่สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้า
กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งทรงรับรัชทายาทเป็นสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว สำเร็จราชการแผ่นดินสืบราชสันตติวงศ์ต่อไป
จึงมีพระราชดำรัสสั่งให้ จัดการสรภพระบรมศพและเชิญไปประ
ดิษฐาน ใน พระที่นั่ง ศุภิต มหา ปราสาท ตาม ราช ประเพณี แล้ว
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปประทับยังพระที่นั่งบรมพิมาน เป็น
ที่เสด็จประทับ จนกว่าจะได้ทำการ พระราชพิธี บรมราชาภิเศก
เฉลิมพระราชมณเฑียร

ครั้นเวลา ๘ นาฬิกา ก่อนเที่ยง ทหารเรือ ได้ ยิงปืนใหญ่เฉลิม
พระเกียรติยศ ๒๒ นัด

เจ้าพนักงาน ได้ จัดการตกแต่ง ในพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
ตั้งโต๊ะหมู่บนพระแท่นมณฑลคศิลา เชิญพระพุทธรูปประจำ
พระชนมวาร ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิรา
วุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาประดิษฐานภายในพุดล
มหาเศวตฉัตร ตั้งเครื่องนมัสการพระแท่นทรงกราบ मुख
ตะวันตกตั้งพระแท่นแว่นฟ้าทองคำ ๓ ชั้น บนฐานล่างมีฐาน
เขียงรอง ผูกพระสูตรกันที่ मुख ได้ मुख เหนือตั้งพระแท่นเป็นเตียง
สวดสำหรับพระสงฆ์สวดพระอภิธรรมทางข้างผนังด้านตะวันออก
และตะวันตกหน้าลับแลตรงกันเป็น ๒ เตียง และตั้งอาสนสงฆ์
ท่ามกลางพระที่นั่ง และที่ข้างผนังด้านเหนือ मुख ตะวันออกกับ
ตั้งพระราชนางาเป็นธรรมมาสน์ และผูกพระสูตรที่ मुख เติง
หน้าพระที่นั่ง ตั้งสิ่งต่าง ๆ ไว้พร้อม

เวลา ๓ นาฬิกา ๔๕ นาที หลังเที่ยง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงเครื่องเต็มยศทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ จ.ป.ร. ทรง
สายสพายมมหาจักรีบรมราชวงศ์ เสด็จประทับพระที่นั่งจักร
พรรดิพิมาณ ถวายน้ำสรงพระบรมศพ แล้วพระบรมวงศานุ
วงศ์และท่านเสนาบดีเจ้าพระยา ถวายน้ำสรงพระบรมศพตามลำดับ

ดับไป เจ้าพนักงานประโคนเตตราสังข์มโหรีที่กกลองชนะจำปี
จำกลอง เมื่อเสร็จแล้วเจ้าพนักงานกรมพระกุยามาตา มี
พระยาอุไทยธรรม พระยาวงศาภรณ์ภูษิตเป็นต้น ถวายเครื่อง
ทรงอย่างบรมขัตติยราชราชเสร็จแล้ว เชิญประดิษฐานในพระ
ล่องเงิน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายพระมหากฐินทรงแล้วปิด
พระล่องหุ้มด้วยตาตอกชั้นหนึ่ง จางวางและเจ้ากรมพระตำรวจ
เชิญพระล่องพระบรมศพลงจากพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน ขึ้น
พระเสลี่ยงแว่นฟ้ามาออกประตูสนามราชกิจ เชิญขึ้นประดิษ
ฐานเหนือพระยานมาศ ๓ ลำคาน มีพระมหานพตกลาสวตร
ฉัตรคันดานกั้น ทหารมหาดเล็กที่ตั้งแถวอยู่ในสนามหน้าพระ
ที่นั่งจักรีมหาปราสาทพร้อมด้วยแถววงกระทำวันทยาวัธแถววง
บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เจ้าพนักงานประกอบพระ
โกษฐ์ทองใหญ่ยอดพุ่มเฟื่องดอกไม้ไหว้รดเอวเสร็จแล้ว กุยา
มาตา พระยาราชนิกาย พระยาประชุมมณฑลการ สรวมครุฑ
ลำพอกขึ้นประคองพระโกษฐ์ คู่เคียงเข้าประจำที่ขวาซ้าย

คู่ที่ ๑ พระตำรวจเอก เจ้าพระยาราชนิกาย มหาเสวก
เอก เจ้าพระยามหิธร

คู่ที่ ๒ จางวางเอก พระยาร่วงศ์พัฒน์ จางวางเอก
พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ

คู่ที่ ๓ นายพลเอก พระยาเทพอรชุน นายพลโท พระยา
วิชิตวงศ์วุฒิไกร

คู่ที่ ๔ มหาเสวกโท พระยานุรักษ์ราชมณฑลเชียร มหา
เสวกโท พระยาราชาสาส์นโสภณ

คู่ที่ ๕ นายพลตรี พระยาสุรวงษ์วิวัฒน์ จางวางโท พระยา
อัสวบดี

คู่ที่ ๖ จางวางโท พระยาประเสริฐสุภกิจ จางวางโท
พระยามหานามราช

คู่ที่ ๗ พระตำรวจตรี พระยาอภัยรณฤทธิ์ มหาเสวกตรี
พระยาบำเรอภักดิ์

คู่ที่ ๘ นายพลเรือตรี พระยาราชวังสัน จางวางตรี พระยา
วิชิตชลธาร

กระบวนแห่เป็นสี่สาย ตำรวจ มหาดเล็ก กลองชนะทอง
๒๐ กลองชนะเงิน ๒๐ กลองชนะแดงลายทอง ๘๐ จ่าปี ๒
จ่ากลอง ๒ แตรงอน ๑๖ แตรฝรั่ง ๑๒ สังข์ ๒ เครื่องสูง
บังแขกหักทองขวางหน้าหลังสองสำหรับ มหาดเล็กอินทรพรม
เชิญพุ่มต้นไม้ทองเงิน พระกลด บังพระสุริย์ พัดโบก มหาด
เล็กเชิญพระแสงหว่างเครื่องหน้า ๖ หลัง ๔ และมหาดเล็กเชิญ

เครื่องราชูปโภคและพระแสงราชวุธเดิมหลังพระที่นั่งนาถวัน
๘ เดิมหลังเครื่องสูง ยাত্রากระบวนแต่หน้าประตูสนามราช
กิจไปยังพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
พระราชดำเนินตามกระบวนพระบรมศพ มีนายทหารเชิญธง
กระบี่ธงพระครุฑพ่าห์ต่อท้ายเครื่องสูง พร้อมด้วยพระ
บรมวงศานุวงศ์ทหารมหาดเล็กแซงข้างละ ๒ แถว แล้วถึงข้า
ทูลลอองธุลีพระบาทแต่งเต็มยศตาม มีทหารบกทหารเรือตั้ง
แถวรายทาง ทูตานุทูตต่างประเทศและข้าราชการทั้งสองข้าง
ทางแห่มายังพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท เวลา ๕.๐๐ ล.ท. ยাত্রา
กระบวนไปเข้าในซาลาพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท เลี้ยวไป
ประทับพระยานมาศ ๓ ลำกานทางบันไดमुखประจิมภาคนายทหาร
มหาดเล็ก จ.ป.ร. เชิญพระโกศฐ์พระบรมศพ ขึ้นยังพระที่นั่ง
ดุสิตมหาปราสาท ประดิษฐานบนแว่นฟ้าทองคำภายในพุดล
มหาเสวตฉัตร แวดล้อมด้วยเครื่องสูงชุมสายบังแซกต้นไม้
ทองเงิน และตัวเครื่องราชูปโภคเครื่องนมัสการ

เมื่อประดิษฐานพระบรมศพเสร็จแล้ว สมเด็จพระเจ้าอยู่
หัวทรงเครื่องราชสักการถวายเป็นมงคลพระบรมศพแล้ว ทรงทอด
ผ้าไตร ๑๐๐ ไตร ผ้าขาวพับ ๑๕๐ พับ พระสงฆ์ มีพระเจ้าว

วงศ์เชอ กรมหมื่นชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้าเป็น
ประธานสดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา ถวายพระพรลากลับแล้ว
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดเครื่องนมัสการบูชาพระธรรม
ที่พระแท่นเตี้ยพระสวดที่หน้าลัับแลตั้ง ๒ แล้ว เสด็จขึ้น
ประทับพระที่นั่งบรมพิมาน พระสงฆ์พิธีกรรมได้สวดพระอภิ
กรรมทั้งกลางคืนกลางวัน รับพระราชทานเงินเข้า ๓๒ รูป เฟล
๑๖ รูป และโปรดเกล้าฯ ให้มีเจ้าพนักงานประโคมแตรสังข์
กลองชนะจำปีจำกลองมโหรีก็กระจำยามทุกยามไปทั้งกลางคืน
และกลางวัน

อนึ่งเมื่อเวลาถวายน้ำสรงพระบรมศพแต่เวลาบ่าย ๓ นาฬิกา
๔๕ นาที ทหารปืนใหญ่กองทัพบกได้ยิงปืนถวายคำนับทุก
นาทีตลอดมาจนเชิญพระบรมศพขึ้นประดิษฐานบนพระแท่น
แว่นฟ้าทองคำในพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทเสร็จแล้ว เวลา ๖
นาฬิกาหลังเที่ยงเศษจึงหยุดยิงปืนใหญ่ฯ